

n y h e t s b r e v

Judehat
i skolan

"Hon är lärare och judinna. Men det senare vågar hon inte säga på jobbet. Det finns en sådan hatisk stämning bland eleverna. Ett hat mot Israel och ett hat mot judar. Jag är rädd, helt enkelt. ... Vittnesmålen om judehat i svenska skolor är så många att jag omöjligt kan skriva om dem alla. ... Många svenskar halkar med blicken när det gäller antisemitism. En del kan inte liksom tro att det finns: hat mot judar, idag? Somliga bagatelliserar det, jämför med andra utsatta grupper: vadå, är det inte mycket värre för romer? Det kan kännas komplicerat när hatet kommer från muslimer, en grupp som också utsätts för mycket hat i dagens Sverige. Att muslimhatare ofta använder antisemitiska händelser som ett slagträ för att misstänkliggöra alla muslimer gör det inte mindre snårigt."

Niklas Orrenius,
DN 27/10 2017

Minnesdagen för Novemberpogromen**Hågkomst och motstånd**

I samarbete med Judiska församlingen i Stockholm, Föreningen Förintelsens överlevande och Forum för levande historia arrangerade SKMA i Stockholms stora synagoga den 9 november 2017 en högtidsstund till minne av Novemberpogromen 1938 ("Kristallnatten").

Minnesstunden inleddes av Svante Weyler, ordförande för SKMA. Därefter berättade Walter Frankenstein om sina upplevelser som ung jude i Berlin i samband med pogromen.

Kvällens huvudanförande hölls av Karin Pettersson, politisk chefredaktör på Aftonbladet. Hon belyste Novemberpogromens bakgrund, förlopp och konsekvenser, och påminde om Aftonbladets förstående hållning till Nazityskland och avvisande inställning till judar som flydde nazistisk förföljelse. Pettersson pekade även på dagens hö-

gerextrema strömningar och angrepp på judar och andra grupper, och efterlyste nya allianser i arbetet mot hat och fördomar. Läs hennes tal på s. 4-5.

SKMA:s ordförande Svante Weyler och några av Elsapristagaren Juridikfrontens medlemmar.

FOTO: MATHIAS SHASTIN RAVID

består av ett diplom och 20 000 kr. Läs mer om Elsapriset och Juridikfronten på s. 3.

Musik framfördes av Channa Riedel, Olle Vikström, Anton Svanberg och Sebastian Hegedüs. Kvällen avslutades med Kaddishbönen som lästes av kantor Isidoro Abramowicz.

Under kvällen delade SKMA även ut årets Elsapris till den ideella föreningen Juridikfronten. Föreningen belönas för sitt arbete med att "initiera och tillse att rättsliga processer drivs i synnerhet mot personer och organisationer som på internet och i andra sammanhang bryter mot lagens bestämmelser om hets mot folkgrupp." Priset

MEDVIND FÖR EXTREMHÖGERN I POLEN

PÅ POLENS SJÄLVSTÄNDIGHETSDAG den 11/11 samlade en högernationalistisk marsch i Warszawa runt 60 000 deltagare. Under manifestationen, som arrangerades av högerextrema grupper, skanderades och bars banderoller med rasistiska, antisemitiska och antimuslimska slagord som "Ut med judarna",

TVP bevakade demonstrationen under vinjetten "Den stora patriotiska marschen".

Den nationalkonservativa polska regeringen beskrev manifestationen i positiva ordalag, inrikesminister Mariusz Blaszczak kallade den "en vacker syn". President Andrzej Duda tog däremot avstånd och fördömde,

"Stoppa islamiseringen" och "Ett rent Polen, ett vitt Polen".

När den statliga tv-kanalen TVP frågade en man om varför han deltog i marschen blev svaret: "För att ta ifrån judarna makten".

vad han kallade, "sjuklig nationalism", främlingshat och antisemitism. Marschen, i vilken även högerextremister från andra europeiska länder deltog, möttes också av protester.

Michał Bilewicz, en av Polens ledande extremism- och fördomsforskare, sade till DN 28/11 att acceptansen för extrema åsikter i den polska offentligheten snabbt utvidgades. "Ju mer folk exponeras för rashat, som vid manifestationen den 11 november, desto mer avtrubbade blir de. Till sist bli det normalt med fascistsymboler och slagord mot judar och muslimer".

Den judiska befolkningen i Polen beräknas idag uppgå till runt 7 000 individer. Den muslimska minoriteten uppskattas utgöra 0,1 procent av befolkningen. Anna Tatar från den polska antirasistiska organisationen "Aldrig mer" noterade i DN 24/11 att Polen länge haft en antisemitism utan judar, men att man nu även fått en "islamofobi utan muslimer".

FOTO HEIDI FOTOGRAFIE, WIKIMEDIA COMMONS

Minnesmonumentet över Förintelsen, Berlin.

BEHOVET AV ATT MINNAS

Svante Weyler

Ordförande för Svenska kommittén mot antisemitism

När vi den 9 november högtidlighöll minnet av novemberpogromen 1938 i Stora Synagogan i Stockholm kändes det lika viktigt som självklart. Men det har ju inte alltid varit så. Behovet av den här typen av manifestationer växer med tiden, när känslan av att minnet börjar blekna, kanske till och med plånas ut, blir allt starkare. Så länge det starka ekot av katastrofen fortfarande ringer i våra öron, är det inte tid för monument och minnesstunder. Det kanske inte ens är tid för berättelser, allt kan då handla om att överleva, att ta sig vidare. Om detta har många överlevande vittnat, det måste vi också respektera.

Jag bodde några år i början av nittiotalet i Berlin, i en stadsdel som en gång tiden kallades "Jüdische Schweiz", det judiska Schweiz. Det berodde dels på att det bodde många judar i just den stadsdelen, Schöneberg, dels på att många av gatorna var uppkallade efter städer och platser i alperna. Och där låg en gång en av Berlins största synagogor. Jag passerade platsen där den hade legat flera gånger i veckan, men såg aldrig något som påminde om synagogan. Där stod två vanliga hyreshus,

uppförda på 60-talet. (Jag har senare fått reda på att det ändå fanns ett slags minnesmärke, men det missade alltså jag.)

Jag fick reda på synagogans existens genom en bok om det judiska Berlin under Weimarrepubliken. Det var då en chockerande upplevelse att synagogan spårlost försvunnit. Idag finns dock monumenten och minnesmärkena på plats, i stadsdelen Schöneberg i Berlin liksom på många, många andra ställen runtom i Tyskland.

Det främsta och mest symbolladdade monumentet står mitt i Berlin, alldeles intill stadens själva märke, Brandenburger Tor. Monumentet, skapat av arkitekten Peter Eisenman stod färdigt först 2005, och byggandet hade då föregåtts av en lång diskussion. Det är ett oerhört imponerande monument, det vet var och en som har sökt sig in i någon av de smala gångarna mellan de 2711 svarta betongpelarna som alla har olika höjd. Jag tror att de flesta, tyska såväl som utländska besökare, tycker att det är ett värdigt monument, ett värdigt sätt att minnas Förintelsen.

Men alla gör inte det. I ett tal i Dresden den 17 januari i år, sa den tyske politikern Björn Höcke, ledamot i delstatsparlamentet

i Thüringen för det relativt nya partiet Alternative für Deutschland, följande: "Vi tyskar är det enda folk i världen som har placerat ett minnesmärke över vår skam i hjärtat av vår huvudstad."

Det stod helt klart för åhörarna där i Dresden att det Höcke tyckte var skamligt, det var själva monumentet, inte det som det symboliserade. Publiken jublade enligt referaten från händelsen vilt, men talet blev hårt kritiserat från snart sagt varje politiskt håll i Tyskland. Men Björn Höcke har aldrig bett om ursäkt, han är fortfarande medlem i partiet och har idag nära kontakter med den partiledning som sedan valet i Tyskland sitter i den tyska förbundsdagen.

Jag behöver nog inte ge er, kära läsare, fler exempel på händelser från detta år, i Sverige och runt om i världen, som visar att behovet av minneshögtider och monument är minst lika stort idag som det varit under hela den tid som gått sedan den 9 november 1938 och den därpå följande Förintelsen.

Svante Weyler

Ordförande för Svenska kommittén mot antisemitism

Juriststudenter prisas för arbete mot hat

Den 9 november delade SKMA för sjätte gången ut Elsapriset, en utmärkelse till unga som via sociala medier eller på annat sätt motverkar antisemitism och andra fördomar. Priset består av ett diplom och 20 000 kr.

2017 års mottagare är den ideella föreningen Juridikfronten. Föreningen tilldelas Elsapriset för ”dess målmedvetna och systematiska arbete att initiera och tillse att rättsliga processer drivs i synnerhet mot personer och organisationer som på internet och i andra sammanhang bryter mot lagens bestämmelser om hets mot folkgrupp. I en tid när högerextremistiska, antisemitiska och rasistiska grupper alltmer flyttat fram sina positioner och blivit allt aktivare och mer hotfulla, samtidigt som rättsvårdande instanser alltför ofta intagit en passiv attityd och inte använt sig av de möjligheter som existerande lagstiftning faktiskt erbjuder, är det arbete som Juridikfronten bedriver omistligt.”

Juridikfronten är en partipolitiskt och religiöst obunden ideell förening vars huvudsakliga syfte är att beivra brott begångna av personer med anknytning till nationalistiska och högerextrema rörelser. Framförallt arbetar de mot brottet hets mot folkgrupp, både på nätet och i det fysiska rummet. Föreningen bildades formellt 2011 och består i huvudsak av studenter. Bland föreningens mest aktiva kan dess ordförande Martin Tunström samt Robin Enander, Hanna Lundkvist, Johan Nordqvist och Ludvig Wiklander nämnas.

SKMA ställde några frågor till styrelsemedlemmen Hanna Lundkvist.

Grattis till Elsapriset 2017. Hur reagerade ni på nyheten att ni tilldelats priset?

Vi blev oerhört stolta och hedrade. Det är ett förstås ett stort erkännande att tilldelas denna utmärkelse och ett kvitto på att vårt arbete gör avtryck.

Vilket är målet med Juridikfrontens verksamhet?

Vårt huvudsakliga mål är att beivra brott begångna av personer med anknytning till nazistiska och nationalistiska rörelser. Juridikfronten

arbetar även med juridisk folkbildning vad avser näthat och bistår ibland även enskilda med rättslig rådgivning.

Vilka resultat kan ni se av ert arbete?

Juridikfronten står för majoriteten av de anmälningar om hets mot folkgrupp som Justitiekanslern väljer att väcka åtal för, vilket innebär att lagstiftningen får större genomslag och att tillvaron på nätet förhoppningsvis blir något drägligare. Hittills har mer än 130 brottsliga gärningar – hets mot folkgrupp, förtal och uppvigling – beivrats i lagakraftvunna domar tack vare Juridikfrontens arbete.

Vi har bland annat sett till att samtliga utgivare av Nordfront och dess föregångare dömts för hets mot folkgrupp och åtal väntar för den nuvarande. 2014 och 2015 ledde två av våra anmälningar till att hets mot folkgrupp begånget på Twitter prövades för första gången. I december väntar rättegång för Nordiska motståndsrörelsens ledare Simon Lindberg avseende hets mot folkgrupp till följd av en anmälan från oss, en av ett antal åtal bara i år.

Hur bedriver ni arbetet?

Till stor del består vårt arbete av att skriva väl underbyggda anmälningar till polisen respektive Justitiekanslern. Framförallt arbetar vi med brottet hets mot folkgrupp, både på nätet och i det fysiska rummet. Vi dokumenterar misstänka brott och argumenterar rättsligt och i skuldfrågan. Vi följer även upp de anmälningar vi gör och begär överprövning av beslut att lägga ned förundersökningar när det finns fog för det.

Hur tycker ni att polis och rättsväsende fungerar när det gäller brott mot lagen om hets mot folkgrupp? Finns det ändringar i lagstiftning och tillämpning som skulle underlätta arbetet mot hatbrott?

Vi vill öka straffrättens genomslag i förhållande till det rasistiska näthatet. Myndigheterna saknar ofta både tid och resurser vilket gör att de sällan utreder den här typen av brott om det inte inkommer någon anmälan. Generellt behöver polis och åklagare mer kunskap om spridningsrekvi-

sitet och andra aspekter av hets mot folkgrupp. Just därför lägger vi ner en hel del arbete på att argumentera rättsligt och i skuldfrågan när vi anmäler misstänka brott.

En lagstiftning som vi gärna vill blåsa mer liv i är den så kallade BBS-lagen. Den innebär i korthet att den som ansvarar över en sida med kommentarsfunktioner är ansvarig att ta bort kommentarer som uppenbart utgör hets mot folkgrupp.

Hur ska ni använda prispengarna?

Innan vi tilldelades Elsapriset så har vår verksamhet bedrivits utan några medel. Prissumman möjliggör att vi nu kan utveckla vår verksamhet vilket känns väldigt motiverande. Vi diskuterar just nu möjligheten att kunna bedriva mer folkbildning och att ta fram material åt enskilda om hur man kan hantera brottsliga kränkningar på nätet.

Hanna Lundkvist.

FOTO PRIVAT

VÅR TID KRÄVER NYA ALLIANSER

I samarbete med Judiska församlingen i Stockholm och Föreningen Förintelsens överlevande arrangerade SKMA i Stockholms stora synagoga den 9 november 2017 en högtidsstund till minne av Novemberpogromen 1938. Kvällens huvudanförande hölls av **KARIN PETTERSSON**, politisk chefredaktör på Aftonbladet. Här följer hennes tal.

Vänner. Jag är så tacksam att få komma hit i kväll och djupt hedrad av denna inbjudan. Den här dagen för 79 år sen skyndade sig Sofoni Herz, en lärare vid ett judiskt barnhem i tyska Dinslaken, att få ut de 32 barnen som bodde där medan en mobb på 50 män förstörde allt i byggnaden och därefter satte eld på synagogan intill. En tjänsteman från nazistpartiet meddelade att kon som tillhörde barnhemmet skulle fortsätta att få mat, eftersom "djur ska inte lida denna dag". Barnen och barnskötarna lästes sedan in i ett rum i staden, där den lokala polisen bad om ursäkt och sa: "Alla vi här är goda socialdemokrater och demokrater. Men vad kan vi göra?"

Det är i dag 79 år sedan novemberpogromen. Den här natten brändes och förstördes över 1400 synagogor och bönehus. Nazistfunktionärer eggade folk att vandalisera judiska butiker och hem. 30 000 judiska män skickades till koncentrationsläger.

Detta var ett varsel om vad som skulle komma.

Det finns ett före och efter Kristallnatten. Men våldsvågen skedde i en miljö där hatet och likgiltigheten inför judarnas öde redan var etablerat. Genom Goebbels propaganda hade antisemitismens djupa rötter aktiverats. Anpassningen skedde steg för steg. 1938 hade de antisemitiska Nürnberglagarna redan varit i kraft i tre år.

I HÖSTAS TOG jag min redaktion till Polen, för att besöka Auschwitz och Birkenau. Jag tänkte att vi skulle lära av historien i denna tid av tilltagande högerextremism.

När vi kom hem skrev en vän en kommentar på en bild jag hade lagt ut på Instagram, en bild på sorteringsplatsen i Birkenau.

Min mamma var där, skrev hon, kort och enkelt.

Joanna, som skrev till mig, har jag känt i hela mitt liv. Jag har vuxit upp med henne, hennes barn och familj, som grannar, vänner, på somrarna på Gotland. Jag visste att hon var judinna, men det betydde inget särskilt. Och visst jag har träffat hennes mamma Maria medan hon levde.

Men att Birkenau var en del av deras historia hade jag ingen aning om.

På det viset ledde resan som jag trodde skulle handla om Europa och då rakt tillbaka till här och nu.

Den senaste veckan har jag läst Marias minnesanteckningar från sitt liv och från lägret parallellt med en annan historieskrivning.

Den heter "Aftonbladet, en svensk historia". I den har journalistprofessorn Stig Hadenius skrivit utförligt om min tidnings agerande och hållning under andra världskriget.

Det är smärtsam läsning. Både på grund av det som står, och på grund av de ekon som går att höra till debatten idag.

"Det finns ingen internationell rätt som förbjuder tyskar att förenas", skrev den politiske kommentatorn John Landquist i Aftonbladet våren 1938, två veckor efter Tysklands annektering av Österrike och bara några månader innan Kristallnatten. Han fortsätter: "Den enda rättmätiga grunden till internationell opposition är den hårda behandling som väntar judarna. Och dock kan man ej för 300 000 judars skull börja ett för kulturen förödande världskrig."

Aftonbladets hållning under kriget motiverades med antibolsjevismen. Tidningen hävdade att den stod för en realpolitisk linje, att den till skillnad från antinazisterna såg till det som var möjligt och realistiskt. Andra tidningar anklagades för att ha dragits med i en "psykos" i antihitlerpropaganda.

Visst kom andra åsikter fram i Sverige. Men den 1 september 1939, vid invasionen av Polen, trycktes fem editioner av Aftonbladet med en sammanlagd upplaga på 300 000 exemplar. Det var den största tidningen i Stockholm.

Som Stig Hadenius skriver:

"Aftonbladet framförde åsikter som passade den svenska medelklass som önskade lugn och ro. Tidningen befriade den från dåliga samveten och oro inför framtiden. Aftonbladets hållning var kommersiellt gångbar."

KARL ROSENTHAL, EN RABBIN från Berlin blev bortförd den 9 november 1938. I lägret tvingades han att skandera "vi förstör tysk kultur" medan han blev slagen med påkar. Karl Rosenthal och de andra judiska män som greps under novemberpogromerna släpptes fria mot villkor att de lämnade landet. Men det var inte lätt när de flesta länders dörrar var stängda för judar på flykt.

I början av 1939, bara månader efter Kristallnatten diskuterades förslaget om att ta emot 20 judiska läkare och tandläkare i Sverige. I Uppsala höll studenterna det så kallade Bollhusmötet. I diskussionerna bildades i flyktmotståndet en allians mel-

FOTO PRIVAT

Karin Pettersson

lan ideologiska rasbiologer och de som hävdade sig värna det rationella egenintresset. Den linjen vann, i Uppsala och i andra studentföreningar.

Aftonbladets linje var tydlig. Studenterna hade rätt. Sverige skulle inte ta emot judiska läkare eftersom här redan fanns svenska läkare som gick arbetslösa. Bakom argumentationen fanns också tydligt antisemitismen.

”Vad det nu är fråga om är en transplantation av en alldeles ensartad karaktär, vars konsekvenser för svensk framtid det är mycket lätt att bestämma”, skrev Aftonbladet.

Med den argumentationen tittade omvärlden bort och stängde sina gränser. Och ett par år senare gick tågen fulla mot sorteringsplatsen i Birkenau.

Aftonbladets röst bidrog till motståndet mot de judiska flyktingarna. Ingen kan veta säkert, men kanske hade en annan hållning kunnat rädda liv.

VI LEVER i en vredens tid. I vår del av världen vinner nationalistiska politiker val genom att piska upp ilska och rädsla. Ofta görs detta med främlingen, flyktingen som fiende. Det är en retorik som åter aktiverar hatet mot romer, judar och muslimer. I Ungern har Viktor Orban gjort Georg Soros till huvudfiende inför valet nästa år. Eller för att uttrycka det klarare: Orban går till val på judehat.

Europas gränser har de senaste åren stängts för dem som i förtvivlan bankar på vår dörr. Som om det skulle hjälpa.

Europa hotas inte av någonting utanför kontinentens gränser, utanför oss själva, utan av det som hela tiden har funnits här.

Nazister tilläts i höstas demonstrera i Göteborg på Jom Kippur. I det uniformerade, svartklädda demonstrationståget bars plakater med porträtt på svenska kulturpersonligheter och ordet förbrytare.

Det som föregick Kristallnatten var propaganda, avmänskligande. Vi pratar ofta om denna process som något som pågick någon annanstans. Men samma tankefigurer som i Goebbels diktat fanns också i Aftonbladet och i riksdagen.

Och de hörs allt oftare i debatten idag.

I kväll minns vi offren från Kristallnatten.

Det jag brottas med är frågan som polismannen ställde till barnhemsbarnen i Dinslaken: ”Alla vi här är goda demokrater. Men vad kan vi göra?”

Det är frågan, den stora och svåra.

Jag har inte svaren, de måste vi hjälpas åt med att ta fram. Det jag har är några tankar.

I vår tid polariseras politiken längs nya axlar. Och den kräver nya allianser bortom höger och vänster. Mot nazister och så kallade realister på Bollhusmötet stod kyrkliga studenter, frikyrkliga, nykterister, frisinna och socialdemokrater. Vi måste bygga nya sådana gemenskaper, och starkare.

När människovärdet utmanas räcker det inte att förlita sig på dagens system och regelverk. Målet måste vara att försvara det som är människans kärna – hennes *värdighet*. I detta ingår att ställa krav på rättsstaten. Det är oacceptabelt att nazister ges demonstrationstillstånd nära en synagoga på Jom Kippur. Det är något fel när nazister tilläts föreläsa i skolor. Eller när judiskt liv i Malmö måste levas bakom pansarglas som Naomi Abramowicz skrev i Expressen nyligen.

Slutligen. För att klara detta måste vi minnas. Det blir allt svårare, i takt med att de som själva överlevde förintelsen, de moraliska ankare vi kunnat luta oss emot, håller på att tystna.

Det är nu upp till oss andra. Vi måste tillsammans bära detta vidare.

På väggarna i Auschwitz såg jag barnteckningar i blyerts som jag sen inte har kunnat släppa. Men också ett citat av Primo Levi som stannade hos mig.

”Det hände, därför kan det hända igen. Detta är kärnan i vad vi har att säga.”

Tack.

”Det är oacceptabelt att nazister ges demonstrationstillstånd nära en synagoga på Jom Kippur. Eller när judiskt liv i Malmö måste levas bakom pansarglas.”

Karin Pettersson

Politisk chefredaktör på Aftonbladet.

Antisemitism i högerextrema

Antisemitismens roll i extrema politiska rörelser i USA, Europa och Sverige var temat när SKMA samlade ledande forskare och experter till en konferens i Stockholm i november.

Över 100 personer från departement, myndigheter, skola, medier, forskarvärlden och civilsamhällsorganisationer deltog på SKMA:s konferens om antisemitism och politisk extremism i Stockholm den 8 november. Konferensen arrangerades med stöd av Gerald och Monica Naglers Stiftelse och i samverkan med Goethe-institutet och Forum för levande historia. I fokus för årets SKMA-konferens, den tredje i ordningen, stod antisemitismens plats, karaktär och funktion i dels extrema islamistiska rörelser, dels högerextrema och högernationalistiska grupper i Sverige, Europa och USA.

I sitt inledningsföreläsning påpekade SKMA:s ordförande Svante Weyler att båda dessa rörelser utgör ett hot mot det öppna, demokratiska samhället och mot minoriteter, däribland judar. Inom såväl islamistiska som högerextrema rörelser spelar antisemitismen en viktig roll. Den återspeglas i politisk propaganda och i spridningen av konspirationsteorier på inter-

net såväl som i hatbrott och jihadistisk terror mot judiska mål i Europa och på andra platser. Denna utveckling har djupgående negativa konsekvenser för judiska minoriteter.

Det är av största vikt att alla som har till uppgift att analysera, förebygga och motverka politisk extremism har goda kunskaper om antisemitismens roll i dessa miljöer. Att förstärka dessa kunskaper är också syftet med konferensen, förklarade Weyler.

MORGAN JOHANSSON: "VI MÅSTE BEKÄMPA DETTA"

Under inledningen talade även justitie- och inrikesminister Morgan Johansson. Han inledde med att hylla Hédi Fried, 93-årig överlevande från Förintelsen som han nyligen besökt, och som i decennier verkat för att hålla minnet och kunskaperna om Nazitysklands brott vid liv. Snart är de sista överlevande borta, då är det vårt ansvar att se till att deras berättelser lever vidare, sade Johansson.

De erfarenheter och lärdomar som dragits av nazismen har under lång tid minskat utrymmet för extremhögern i Europa, men detta "vaccin" förefaller nu att försvagas, menade Johansson. I Polen finns tendenser till att vilja skriva om historien och dölja polackers inblandning i förföljelsen av judar under Förintelsen. I Ungern bedriver regeringen en kampanj mot George Soros som har "tydliga antijudiska undertoner". I Tyskland och Frankrike vinner nationalisterna och högerextremisterna mark. Samma sak kan iaktas i USA under Trump, enbart hans slagord "America First" säger en del om kopplingarna, sade Johansson.

När det gäller utvecklingen i Sverige pekade Johansson på återkommande nazistiska demonstrationer, men hänvisade även till att riksdagens andre vice talman för några år sedan påstod att judar inte är riktiga svenskar. "Vi måste bekämpa detta. Det är vårt gemensamma ansvar att trycka tillbaka rasistiska och antijudiska uppfattningar", sade han.

a och islamistiska rörelser

Samma sak gäller hatet som sprids av islamister, påpekade Johansson. "Som vi alla vet finns också ett verkligt hot mot judar från radikala islamistiska grupper. Vi har sett det i en rad terrorattacker och vi ser också att judar känner att de måste flytta från områden eller till och med städer därför att de inte känner sig trygga". Vi måste bekämpa både extremhögern och den extrema islamismen, underströk Johansson.

När det gäller insatser mot antisemitism, rasism och extremism i Sverige pekade Johansson på tidigare regeringars initiativ, bland annat bildandet av Forum för levande historia och elevresor till Förintelsens platser, och sade att detta arbete nu måste förstärkas. Idag är det politiska landskapet dock annorlunda, med en omfattande spridning av hat i sociala medier. Lagstiftningen mot hets ska stärkas och polisens uppsikt över extrema grupper förbättras, sade han.

ANTISEMITISMEN I AMERIKANSK EXTREMHÖGER
På konferensen medverkade ledande forskare

och experter från flera länder. Oren Segal, chef för Center on Extremism vid den USA-baserade judiska antirasistiska organisationen Anti-Defamation League (ADL), föreläste om antisemitismens roll inom den amerikanska extremhögern.

Segal beskrev inledningsvis ADL:s mål och arbetssätt. Han betonade att organisationen arbetar både mot antisemitism och andra typer av rasism och samverkar med organisationer som företrädar olika utsatta grupper. Samarbeta och ett brett perspektiv som ser samband och värnar alla gruppers rättigheter är nödvändigt för att vinna framgång, underströk han. ADL:s Center on Extremism bevakar extrema rörelser och utbildar och informerar poliser om hatgruppers ideologier, taktik och aktiviteter. Runt 15 000 poliser genomgår varje år ADL:s utbildningsprogram. En annan central målgrupp när det gäller utbildningsinsatser är IT-företag.

Segal beskrev därefter det högerextrema po-

litiska landskapet i USA och utvecklingen vad gäller hatbrott och terror. 74 procent av alla mord begångna av politiska extremister mellan 2007 och 2016 begicks av högerextrema gärningspersoner, 24 procent av islamistiska extremister och 2 procent motiverades av vänsterextrema eller andra idéer. Av högerextrema terroråd mellan 1993 och 2017 begicks den största andelen, 43 procent, av personer knutna till vit maktgrupper, den näst största andelen utfördes av personer inom "systemfientliga" (antigovernment) miljöer och rörelser.

Hoten i USA kommer inte endast från organisationer, påpekade Segal. Politiska våldsdåd utförs ofta av ensamagerande gärningspersoner som radikaliserats på nätet och påverkats av extremgruppers propaganda. Detta är oroande eftersom det gör det svårare att identifiera personer och förhindra attacker, sade han.

Med hänvisning till valkampanjen och tiden efter Trumpadministrationens maktövertagande noterade Segal att atmosfären förändrats i

Svante Weyler

Morgan Johansson

Ruth Wodak

USA. Invandringsfientlig, antimuslimsk och misogyn retorik liksom Trumps ovilja att tydligt distansera sig från högerextremister, till exempel i samband med hatmarschen i Charlottesville i augusti, har påverkat vit maktrörelsen. Dessa grupper uppfattar det som att de har visst stöd från Vita huset och upplever förhållandena som gynnsamma för spridning av ideologi och rekrytering av nya anhängare. Under mina 18 år i ADL har jag aldrig upplevt något liknande, konstaterade han.

Även om judar inte alltid är måltavlan för politiska extremisters våldsdåd så är antisemitismen grunden för nästan varje extrem ideologisk rörelse som finns i USA, sade Segal. Antisemitismen och i synnerhet konspirations-teorier om judar bestämmer deras världsbild.

Kärnan i vit maktrörelsens ideologi är de s.k. 14 orden, "Vi måste säkra existensen för vårt folk och en framtid för våra vita barn", förklarade han. De reflekterar föreställningen att vitas existens är hotad av immigration, mångkultur, pluralism och identitetspolitik. Hatet riktas mot bland annat invandrare, muslimer och afroamerikaner, men de som anses bära ansvar för allt som sker är judarna. Bakom utvecklingen och liberala idéers genomslag ser de en judisk konspiration.

Segal presenterade en rad exempel på propaganda om hur judar styr, manipulerar och censurerar debatten. Tankefigurens centralitet återspeglades även i slagordet "Jews will not replace us" som skanderades i Charlottesville.

Enligt Segal representerar den s.k. Alt Right rörelsen - eller identitära rörelsen, som den ofta kallas i Europa - en traditionell vit maktideologi. Skillnaden ligger i förpackningen, hävdade han. Med Richard Spencer, förgrundsförklarare inom rörelsen, som exempel framhöll Segal att deras anhängare klär sig som vem som helst och använder ett nytt språk, med inslag av humor och ironi, för att få budskapet att låta mindre extremt. På detta sätt lyckas de attrahera unga. Taktiken tycks fungera, menade han.

Segal lyfte även fram banden mellan den

amerikanska Alt Right-rörelsen och europeiska högerextrema grupper som betydelsefulla. En viktig roll i detta samarbete spelar inte minst svenska aktivister som Daniel Friberg och det av honom ledda förlaget Arktos, sade han.

Segal framhöll också att det på högerkanten i amerikansk politik även finns grupper - ibland kallade Alt Lite - som inte alltid delar vit maktvärldens ideologi, men som agiterar mot invandring och muslimer.

I föreläsningen belystes vidare sociala mediers roll för utvecklingen. Segal pekade på hur antisemitisk propaganda sprids i stor omfattning på bland annat Twitter och hur judiska journalister trakasserades av högerextrema grupper under fjolårets valkampanj. Bakom en stor del av angreppen på journalister stod, enligt en ADL-studie, emellertid ett ganska begränsat antal individer, vilket underlättar insatser mot problemet, menade han.

Slutligen redovisades statistik för antisemitiska incidenter i USA. Under 2016 ökade dessa med 34 procent i jämförelse med föregående år. Under de första 9 månaderna av 2017 var ökningen 67 procent. Ökningen hänger samman med en stigande aktivitet i vit maktgrupper. Utvecklingen eskalerade framför allt efter Charlottesville.

Angreppen mot judar illustrerar den centrala roll antisemitismen spelar i dessa grupper. För att kunna motverka dem måste vi förstå deras världsbild, avslutade Segal.

ANTIJUDISK RETORIK I CENTRALEUROPA

Ruth Wodak föreläste om antisemitism i höger-nationalistiska och högerextrema partier och rörelser i Centraleuropa. Hon är professor emerita i Discourse Studies vid Lancaster University, knuten till Wiens universitet, och författare till en rad arbeten om högerextrem, antisemitisk och rasistisk retorik och propaganda.

Wodak inledde med att definiera antisemitism som sociala fördomar riktade mot judar endast därför att de är judar. Hon poängterade att företeelsen uppträder i olika former, den kan ha en religiös (anklagelsen om korsfästelse), sekulär

("utsugning"), politisk ("den judiska världskonspirationen") och rasistisk ("den judiska karaktären") inramning.

I den samtida debatten används traditionella motiv; judar kan till exempel beskrivas som både kapitalister och kommunister, och de kan utpekas som ansvariga för allt som sker. Men där finns även s.k. sekundär antisemitism, en diskurs som bland annat handlar om att "dra streck" för diskussionen om Förintelsen, att låta offer och gärningsmän byta plats och att anklaga judar för att utnyttja Förintelsen. Denna form av antisemitism är stark i Centraleuropa, menade Wodak. Därtill kommer en Israelrelaterad antisemitism, som väver in antijudiska motiv i debatten om Israel.

Wodak använde begreppet "Iudeus ex machina" för att beskriva antisemitismens flexibilitet, hur olika stereotyper kan instrumentaliseras för att befärma olika politiska mål. Hon poängterade också att antisemitiska uppfattningar ofta ingår i ett bredare mönster av nedvärderande och fördomsfulla attityder som tenderar att stärka varandra.

Högerextrema och hårdfört nationalistiska partier som Lag och rättvisa (PIS) i Polen, Fidesz och Jobbik i Ungern, FPÖ i Österrike och AfD i Tyskland har flera gemensamma kännetecken, sade Wodak. De präglas bland annat av extrem nationalism och xenofobisk etnocentrism, auktoritära drag (hierarkiska partistrukturer, betoning av lag och ordning, angrepp på demokratiska institutioner, rättsväsende, pressfrihet), antiintellektualism och fiendlighet mot "etablissemang" och "eliter" samt olika former av historierevisivism.

Med hänvisning till attitydmätningar pekade Wodak på hur antisemitismen, med undantag för Grekland, är betydligt starkare i Öst- än i Västeuropa. Höga nivåer återfinns bland annat i Polen, Ungern och Rumänien. Mätningar visar också att samtliga former av antisemitism är mest utbredda i högeropinioner. För Israelrelaterad antisemitism är skillnaderna mellan politiska opinioner mer begränsade.

Enligt en undersökning i Ungern från 2016

Oren Segal

Armin Pfahl-Traughber

Ruth Wodak föreläser.

hyser 57 procent av dem som sympatiserar med högerextrema Jobbik antisemitiska uppfattningar. Motsvarande siffra för Fidesz-anhängare var 34 procent. I vänsterpartier var nivåerna lägre, även om siffran för socialistpartiet var relativt hög.

Mätningar pekar på flera bakgrundsfaktorer som tycks öka benägenheten att hysa antijudiska attityder, däribland auktoritärt tänkande, låg utbildningsnivå, fattigdom, känslor av avund och fundamentalistiska religiösa uppfattningar.

Wodak gav en rad exempel på hur traditionell och sekundär antisemitism reproduceras i nationalistisk och högerextrem retorik. I Österrike, underströk hon, förmedlas antisemitiska stereotyper implicit och kodifierat. Ett exempel på detta är hur ordet "Judas" används i FPÖ:s retorik för att utmåla politiska motståndare som förrädare. Traditionella motiv återfinns även hos tyska AfD, till exempel på en valaffisch där SPD-ledaren Martin Schulz försetts med kroknäsa eller när partiföreträdare sprider konspirationsteorier om "Rothschild".

Hos Fidesz i Ungern och liknande partier i andra östeuropeiska länder återspeglas traditionella antijudiska motiv i kampanjerna mot finansmannen och filantropen George Soros. Han har blivit en projektionsskärm för olika stereotyper och myter: "juden" som kapitalist och kommunist såväl som "den judiska världskonspirationen", förklarade Wodak.

Den sekundära eller Förintelserrelaterade antisemitismen reflekteras bland annat i den tyske AfD-politikern Björn Höckes angrepp på minnesmonumentet över Förintelsen i Berlin som ett "skammens monument" eller i FPÖ-ledarens Heinz-Christian Straches beskrivning av protester mot partiet som en "Kristallnatt" riktad mot "de nya judarna", sade Wodak. I Polen speglas tankegångarna till exempel i utbildningsminister Anna Zalweskas (PIS) förnekande av polackers ansvar för massakern på judar i Jedwabne 1942 och pogromen i Kielce 1946.

Wodak påpekade att högerpopulistiska partiers försök att samtidigt framställa sig som

"Israelvänliga" framför allt ska ses som ett led i deras strävan att uppfattas som "anti-antisemitiska".

Medieskandaler är viktiga för dessa partier, menade Wodak. Det handlar ofta om medvetna provokationer som ska ge uppmärksamhet. Ett sätt för dem att skapa skandaler är att använda retorik som är eller anspelar på antisemitiska föreställningar. Medieskandaler iscensätts på likartade sätt: när uttalanden möts av kritik kan avsändaren beskriva sig som "offer" för falska anklagelser eller en konspiration, till exempel "Soros", vilket öppnar för nya angrepp och utpekande av syndabockar. I strategin ingår också att framföra "orsaker" som är tillräckligt ambivalenta för att anhängare ska förstå att det inte är riktiga orsaker.

För att motverka högerextremism är det viktigt att demokratiska partier inte samarbetar med den radikala högern och avvisar varje normalisering av antisemitism och rasism, menade Wodak. Hon förordade utbildning om extremism, antisemitism och andra former av rasism redan i grundskolan och efterlyste skolmaterial på dessa teman anpassade till nya migrant- och flyktinggrupper.

ISLAMISTISK ANTISEMITISM

Armin Pfahl-Traughber föreläste om antisemitism i islamistiska rörelser och miljöer. Han är professor vid Hochschule des Bundes für öffentliche Verwaltung i Brühl, Tyskland och medlem av den tyska förbundsdagens oberoende expertkommission om antisemitism. Han är även författare till en rad arbeten om politisk extremism och antisemitism, och redaktör för den tyska årsboken om terrorism- och extremismforskning.

Pfahl-Traughber tog sin utgångspunkt i de islamistiska terroråd som riktats mot judiska mål i Toulouse, Bryssel, Köpenhamn och Paris under senare år och konstaterade att antisemitismen spelar viktig roll i islamistiska rörelser i Europa och Mellanöstern. I sin föreläsning belyste han den islamistiska antisemitismens

ideologiska rötter, dess olika uttrycksformer, och hur hotbilden mot judar från denna typ av rörelser ser ut.

Pfahl-Traughber definierade islamism som politiska rörelser som anser att islam ska vara den styrande principen inte bara på ett individuellt plan utan även i det politiska livet, rörelser vilkas idéer och målsättningar i varierande grad kommer i konflikt med demokrati, pluralism och mänskliga rättigheter. Islamism förekommer i våldsinriktade och icke-våldsinriktade former, noterade han. Denna strömning får inte förväxlas med islam, endast en minoritet av alla muslimer accepterar islamistiska idéer, och en majoritet av alla offer för islamistisk terror är muslimer, påminde Pfahl-Traughber.

För att förstå den islamistiska antisemitismens ideologiska rötter är det viktigt att undersöka bilden av judarna i islams tidigaste historia. Denna fas spelar en avgörande roll för islamister och influerar deras politiska uppfattningar, sade han. Såsom "Bokens folk" beskrivs judar i Koranen i vissa avseenden positivt, men negativa bilder dominerar. Judar beskrivs bland annat som svekfulla och otrogna. En negativ bild härrör också ur berättelserna om Muhammeds konflikter med och seger över judiska stammar på den arabiska halvön åren 624-627.

Dagens islamister hänvisar återkommande till dessa konflikter för att underbygga föreställningen om att judar under alla tider skulle ha bekämpat islam. Temat återfinns till exempel i den inflytelserike islamistiske ideologen Sayyid Qutbs bok Vår kamp mot judarna från 1950.

Den bild, som vissa historiker förmedlat, av att judarnas tillvaro under islamisk överhöghet genom historien skulle ha präglats av tolerans stämmer inte, menade Pfahl-Traughber. Även om inställningen inte kan liknas vid den fientlighet som rådde i Europa under samma tid, så fanns en utbredd motvilja mot judar. Judar hade som s.k. "skyddad grupp" en underordnad juridisk status. De utsattes även för övergrepp och upprepade massakrer. Denna historiska erfarenhet påverkade bilden av judar i muslimska länder.

Niklas Orrenius, Jonathan Leman, Isak Reichel och Hans Brun. Daniel Godman, som också deltog i panelsamtalet, saknas på bilden.

Under 1800- och tidigt 1900-tal spreds antisemitiska föreställningar från Europa till Mellanöstern. Dessa lämnade under 1920-talet avtryck i motståndet mot den ökade judiska invandringen till Palestina och påverkade bland annat det 1928 grundade Muslimska brödraskapet. Deras inflytande återspeglas även i samarbetet mellan Jerusalems stormufti Haj Amin al-Husseini och Nazityskland. En antijudisk idétradition var således etablerad före 1948, men med Israels bildande ökade spridningen av antisemitism i Mellanöstern dramatiskt, noterade Pfahl-Traughber.

I islamistisk antisemitisk propaganda blandas antijudiska inslag med ursprung i islamiska källor med uppfattningar och konspirationsteorier som övertagits från Europa, men där finns också referenser till den faktiska konflikten med staten Israel. Pfahl-Traughber illustrerade argumentationen med en rad exempel.

Hos Sayyid Qutb finns en sorts "historieteori" enligt vilken judarna påstås ha sökt undergräva islam under 1400 år och där judiska och västliga idéer sägs ha kontaminerat ledande skikt i muslimska länder. Liknande idéer återfinns i Hamas stadgar från 1988 i vilken en judisk världskonspiration, baserad på Sions vises protokoll, framställs som en dominerande kraft genom historien. Dessa idéer förekommer emellertid inte i Hamas nya policydokument från 2017, men detta dokumentets syfte och betydelse återstår att utvärdera.

Antisemitism är även vanlig i shiitisk islamism, däribland inom libanesiska Hizbollah. Även här blandas religiösa utläggningar om judarnas svekfullhet och illvilja mot islam och myter om globala judiska konspirationer med referenser till den reella israelisk-palestinska konflikten. Snarlika motiv återfinns i den iranska regimens propaganda, i vilken även förnekandet av Förintelsen varit framträdande. Ingen av dessa aktörer erkänner Israels existensrätt; Irans högste ledare ayatolla Ali Khamenei talar om en "cancer" som måste avlägsnas. Iran och Hizbollah misstänks också ligga bakom terrorattacken mot det judiska centret i Buenos Aires 1994, då 85 personer dödades.

Pfahl-Traughber belyste även hur liknande antijudiska mytbildningar reflekteras i sunni-jihadistiska grupper som Al-Qaida och den s.k. Islamiska staten. I IS-propaganda beskrivs till exempel såväl president Obama som Trump

som verktyg för en judisk konspiration, men antisemitismen kan också avläsas i terrorattacker riktade mot judiska mål.

Pfahl-Traughber pekade avslutningsvis på attitydmätningar som visar att antisemitism är signifikant mer utbredd bland muslimer än bland kristna i västeuropeiska länder men också att den är tydligt mer utbredd bland muslimer med fundamentalistiska uppfattningar än bland dem som inte är särskilt religiösa. Detta problem måste även beaktas mot bakgrund av att islamister använder antisemitism som ett verktyg för att rekrytera nya anhängare, sade han.

Judiska institutioner och individer är fortsatt potentiella måltavlor för islamistisk terror, noterade Pfahl-Traughber. Jihadistiska terrorattacker utförs i allt högre grad av ensamagerande gärningspersoner, små grupper eller individer som själva bestämmer måltavlan. "Spelar antisemitism en viktig roll för dessa så är angrepp mot judiska mål ett självklart val", underströk han.

HOTBILDER OCH EXTREMISM I SVERIGE

Konferensen avslutades med ett panelsamtal om antisemitism och politisk extremism i Sverige. I panelen deltog Hans Brun, sakkunnig i frågor som rör terrorism vid Försvarshögskolan, Daniel Godman, chef för Stockholmspolisens demokrati- och hatbrottsgrupp, Jonathan Leman, Expo, Niklas Orrenius, Dagens Nyheter och Isak Reichel, generalsekreterare för Judiska centralrådet i Sverige. Moderator var Willy Silberstein.

Isak Reichel noterade inledningsvis att mycket positivt sker när det gäller judiskt liv i Sverige, men att antisemitismen och hotbilden mot judiska institutioner utgör ett allvarligt problem. Det händer att aktiviteter ställs in på grund av säkerhetsproblem, berättade han.

Hans Brun såg med djup oro på högerextrema grupper utveckling i Sverige, Europa och USA, och pekade bland annat på hur svenska aktivister tränats i Ryssland. Både extremhögern och islamistiska jihadister utgör ett hot mot judar, underströk han men framhöll samtidigt den vardagliga antisemitism som bland annat återfinns i grupper med rötter i Mellanöstern som ett stort problem.

Jonathan Leman gav en liknande bild. Terrorhot mot judiska mål kommer främst från extrema islamister samtidigt som högerextrema och konspiratiska grupper står bakom mycket av

spridningen av antisemitism på nätet, sade han. Leman varnade för att påverkan från konspirationssajter kan leda vidare till extremistiska rörelser, men såg också en fara i att högerextrema, antisemitiska grupper influerar bredare högerpopulistiska opinioner.

Niklas Orrenius menade att antisemitismen inte alltid tas på allvar i den svenska debatten, många tror inte att den verkligen finns. Han beskrev situationen i Malmö där judar under lång tid utsatts för trakasserier, bland annat i skolor, som bekymmersam. Samtidigt varnade han för att bilden av Malmö ibland blir skev, och att detta exploateras av högerextrema grupper för att angripa muslimer.

Hans Brun menade att kunskapen om problemen är god inom de grupper inom polisen och Säpo som arbetar mot våldsbejakande extremism, men kan vara bristfällig bland vanliga poliser. I detta fick han medhåll av Daniel Godman som hävdade att kunskapen om antisemitism och extremism har förbättrats inom hatbrottsgrupperna i Stockholm, Göteborg och Malmö. Anmälda hatbrott behandlas nu effektivare, även om få leder till åtal. Det är möjligt att tillämpningen av lagen om hets mot folkgrupp förändrats i en mer tillåtande riktning, sade Godman men underströk att det är lagstiftarens uppgift att bestämma när yttrandefriheten tar slut och hets mot folkgrupp tar vid.

Jonathan Leman menade att myndigheters kunskap om antisemitismen i extrema rörelser varierade. De flesta känner till Nordiska motståndsrörelsens judehat, men är sämre på att känna igen och avkodifiera antisemitism i andra sammanhang och förstår inte alltid språkbruket i sociala medier.

På frågan om medial uppmärksamhet mot nazistiska grupper kan gynna dem svarade Niklas Orrenius att den risken finns, men påpekade att seriösa granskningar och belysningar av deras våldsbenägenhet inte nödvändigtvis är av godo för dessa rörelser.

Den finns anledning att vara orolig över utvecklingen, men det är inte 1930-talet. Det är också viktigt att se att det finns politiker och andra som står upp mot antisemitismen, avslutade Isak Reichel.

SKMA

Filmade inspelningar av föreläsningarna kommer att läggas ut på skma.se/blogg.

Sverige står handfallet inför extremismen

Gästkrönika av **Alexandra Pascalidou**

För första gången på tjugo år missar jag Bokmässan i Göteborg. Jag vågar inte åka dit. Året innan störde rasister seminariet jag ledde om ensamkommande flyktingbarn. När jag åt lunch fotograferade en av Sveriges främsta fascister min rygg och spred bilden med en varningstext på sociala medier. Som frilansjournalist och författare utan vare sig skydd eller uppbackning av arbetsgivare tvingades jag därför stanna hemma. Så lyckades högerextremister begränsa min och många andras rörelse- och yttrandefrihet.

När nazisterna marscherar med hatplakat på "Förbrytare" är bland annat jag, Willy Silberstein och Emerich Roth på bild. Emerich, förintelsens överlevande, som ägnat sitt liv åt att berätta i ett försök att vaccinera oss från hatet.

I två dagar ringer jag polisen. Deras telefonsvarare ber mig ange brottet jag önskar polisanmäla. "Hatbrott", säger jag tydligt för att få till svar: "Vi förstår inte vad du säger". Jag upprepar ordet flera gånger. Förgäves. Trots utfästelser om att hatbrott och hot mot journalister ska prioriteras.

När jag misströstar som mest kommer ett mail från Martin, en avhoppad nazist som ber om förlåtelse för att ha förgiftat mitt liv med hat och hot. Några dagar senare träffas vi i Värnamo. Det blir ett långt samtal där jag försöker förstå vad som driver människor in och ut ur hatet och hur vi kan humanisera deras avhumaniserade hatobjekt. En del av intervjun publiceras i Dagens Nyheter, som nazistsajter kallar "den judiska tidningen".

Martins resa i rasismens träskmarker började i skolkorridorerna. En axelryckande vuxenvärld som i bästa fall himlade lite med ögonen åt svastikor och armékängor lät grabbarna på Fordonsteknisk linje hållas. Så abdikerade auktoriteter från sitt ansvar att fostra framtidens demokratiska medborgare enligt skolans och samhällets värdegrund. Så utvecklades glåporden sakta men säkert till ren nazism.

Martin hakade på kompisar till kursgårdar som nazister bokade under falska namn och premisser. Det bjöds på "renrasig" svensk husmanskost, träning med tillhyggen, hjärntvättande boktips och vips rustade radikaliseringen Martin med förvrängd världsbild och nygamal vokabulär. Som Sionismen. Konspirationsteorier som skuldbelägger judar och rasfrämlingar för allt som gått snett. "Hade det börjat storma här nu hade jag sagt att det var judarnas fel. Cancer, droger, AIDS, terrorism, flyktingströmmar, till och med islam – allt var judarnas fel", säger Martin.

Att antisemitismen är en av nazismens grundstenar är ingenting nytt. Det som är nytt är förvånningen folk uttrycker till följd av högerextremismens normalisering. Att vissa medier bara beskriver dem som "invandringskritiska". Vilket inte riktigt rymmer hatet mot judarna som idag knappast invandrar till Sverige. Dessa förmildrande epitet och etiketter skymmer sikten för det historiska hatet som skördat miljoner människoliv.

Under Martins 13 år i diverse nazistkretsar marinerades han i national-

socialistiskt nys om det som sades vara den "sanna historien" om andra världskriget. "Koncentrationsläger hade ju aldrig existerat. Hur skulle man kunnat förinta sex miljoner judar när det inte ens fanns sex miljoner judar på den tiden?" minns Martin att de sa.

Martin berättar om nazistiska näthatargrupper som lär ut vilka som ska attackeras, och på vilket sätt, för att nötas ner. Där kom jag in i bilden. "Du var ett judeas. Du var sionismens ansikte i Sverige" säger han och jag blir återigen föga förvånad.

"Judehora" har jag kallats så många gånger att jag tappat räkningen. Mina grekiska landsmän, Gyllene gryning-nazisterna kallar mig för "Soros lilla hora" då medier enligt den nazistiska mytologin är styrda av judar. Detta är inte heller något nytt. Det som är nytt är läsarnas chock över "våra nationalisternas utrottningsambitioner". Att deras hathierarkier även inbegriper svenskar som avviker från den nazistiska normen. Hur har de kunnat missa det? Vem har inbillat dem att det bara handlar om perifert heilande hobbynazister? Och hur fick de intrycket att antisemitismen enkom är en invandrad avart bland Malmös muslimer?

Själv förundras jag över att vårt land, trots löften och satsningar, står häpnadsväckande handfallet inför extremismen. Oavsett hemvist.

Vändpunkten för Martin blev mötet med den fabricerade fienden, det mest förbjudna – en judinna. De träffades diskret ett tag men förälskelsen fimpades innan den hann bära frukt av omtanke för bådas säkerhet.

När Martin sen marscherade med NMR i Borlänge skavde slagorden och uniformen. När AFA hängde ut honom hörde han av sig till dem och sa att han hoppat av. Sen ringde han kommunen och bad om hjälp. Men kommunen hade "ingen aning". Så det blev, ironiskt nog, AFA som koppelade ihop Martin med en gammal avhoppare som tipsade om de första stapplande stegen ut ur det mentala mörkret.

Så vad ska vi lära av detta förutom att vissa ingenting lärt sig av historien?

Att kommuner borde ha flera svarsalternativ än "Ingen aning" när avhoppare vädjar om hjälp.

Att landsomfattande handlingsplaner mot våldsbejakande extremism och löften från polis och politiker om att prioritera hatbrott än så länge verkar vara flygande papperstigar.

Att vuxna i allmänhet och ledare i synnerhet borde axla ansvaret och tydligare visa var demokratins gränser går.

Att antisemitismen är en växande varböld som kräver krafttag för att bekämpas i de alternativa mediernas tidevarv.

Att antisemitismen går hand i hand med rasism, hbtq-fobi, islamofobi, misogyni och allmän misantropi. Och att alla vi måltavlor måste kämpa sida vid sida, över alla gränser.

Alexandra Pascalidou

Journalist, författare, programledare

Besök vid Umschlagplatz i Warszawa, varifrån deportationerna till bland annat förintelslägret Treblinka skedde. Lena Jersenius läser ur Lena Einhorn's bok Ninjas resa.

Under tre dagar i månadsskiftet september – oktober arrangerade SKMA och Forum för levande historia en studieresa till Warszawa för ett nätverk av pedagoger som undervisar om Förintelsen. Samtliga har deltagit i SKMA:s och Forum för levande historias längre utbildningar om Förintelsen och närliggande ämnen. JENNY L. WALLIN, som deltog i studieresan, rapporterar.

Pedagognätverk besökte Warszawa, Otwock och Treblinka

Gruppen, ett trettiotal lärare och andra ur nätverket, besökte redan första dagen det stora och vackra museet POLIN - museet över de polska judarnas historia. Vi fick en guidad visning bland engagerande utställningar med bilder, uppbyggda miljöer och interaktivt lärande. Den första guiden förde oss genom historien fram till och med andra världskriget. Mitt i museet kom vi fram till en vackert uppbyggd judisk gata med butiker, tidskrifter, biograf och liknande. När vi rundade hörnet längst bort på gatan, mötte oss stora journalbilder på tyska jaktflygplan och bilder på människor som förskräckt tittade på. Kriget började.

En annan guide visade oss utställningarna som bearbetar tiden från andra världskriget fram till idag. Det fanns mycket att se, mycket att lära. Bland annat kunde vi läsa om pogromer mot judar efter kriget, något som varken jag eller flera av de andra i nätverket kände till. Guiden var mycket engagerad och fortsatte sin guidning ända fram tills att vi kom tillbaka till kapprummet.

PÅ POLIN FICK vi även lyssna till en intressant föreläsning om museets utbildningsverksamhet och arbete med ungdomar. Vi pratade om den skrämmande utvecklingen i Polen, där historien skrivs om - dokumentationer, filmer om framförallt Förintelsen begränsas och förminsas.

Vi besökte också Judiska Historiska Institutet där vi mötte professor Spiewak som berättade om Oneg Shabbat och Ringelblum-arkiven. Efter den mycket intressanta och viktiga föreläsningen pro-

menerade vi tillbaka till hotellet. På vägen stannade vi bland annat vid Mila18 och Umschlagplatz. Många tankar och känslor for igenom kroppen. Hur medvetna är dagens Warszawabor om dessa platser? Hur vårdar de minnet?

En av dagarna spenderades på resande fot. Dagen inleddes med ett besök i Otwock, en plats som var ny för de flesta av oss. Där mötte Zbigniew Nosowski som engagerar sig i att bevara minnet av den judiska befolkningen i staden. Vi promenerade omkring i Otwock som en gång var rik på judiskt liv och kultur och besökte bland annat en gammal judisk begravningsplats som idag tas om hand av engagerade människor.

RESAN FORTSATTE VIDARE mot det forna förintelslägret Treblinka. Trots en fin och relativt varm septemberdag så var jag alldeles kall. Denna plats var en gång den absoluta nollpunkten, men för den som inte känner till platsens historia så ser det idag ut som en stillsam och vacker barrskog. Vi promenerade i området, gick omkring bland de tusentals stenar som står resta som en del i monumentet över platsen. Stenar som representerar byar, orter och städer vars judiska befolkning skickades till Treblinkas gaskammare. Människor i hundratusentals. Människor som mördades på ett fruktansvärt sätt och som nu är en del av en statistik som är så stor och så omöjlig att förstå.

Men med hjälp av Lena Jersenius engagerande guidning där hon med känsla och respekt återgav vittnesmål från Chil Rajchman och Jankiel Wiernik, fick de stora siffrorna i statistiken återigen

en mänsklig form. Det händer något i kroppen när man får höra berättelser och samtidigt besöka platser kopplade till dem. Man får en insikt och en större förståelse för vad som faktiskt hände. Man inser hur extremt viktigt det är att vi fortsätter berätta och minnas.

NÄTVERKSTRÄFFEN AVSLUTADES och alla medverkande skildes åt efter intensiva och givande dagar. Många känslor och tankar i omlopp. En av de mer omtumlande upplevelserna från studieresan var när vi besökte Treblinka. Jag stod mitt bland alla tusentals stenar och insåg där och då, att precis i samma stund så skulle Nordiska motståndsrörelsen demonstrera i Göteborg. Att stå i Treblinka och veta att en organisation hemma i Sverige just där och då gick runt på gatorna och propagerade för en ideologi och människosyn som under andra världskriget resulterade i den fasansfulla plats som jag då stod på, var otroligt obehagligt.

Trots obehag och frustration så kände jag ändå hopp. Detta för att alla medverkande i nätverket var där vi var och besökte de platser som vi gjorde där och då. Genom att uppleva, lära oss och minnas kan vi föra berättelserna och kunskapen vidare till våra respektive kollegor, vänner, familjer och medmänniskor. Detta är en viktig motdemonstration som vi aldrig får sluta med.

Jenny L. Wallin

Ungdomsledare och filmskapare, Föreningen Inventum och iFocus Studios.

Föreläsningar varvas med gruppdiskussioner.

ISYFTE ATT öka kunskaperna om nazismens förbrytelser och rasistiska och antidemokratiska idéer historiskt och idag genomförde SKMA en regeringsstödd utbildningsåtgärning 2014-2016 med sammanlagt 408 elever och 81 lärare från 84 olika högstadieskolor runt om i landet. Eleverna och lärarna deltog på ett tvådagars förseminarium innan de åkte på en studieresa till Förintelsens

platser i Polen. Under de avslutande två efterseminarietiderna låg fokus på antisemitism, rasism och fördomar i dagens samhälle.

Under hösten 2017 och våren 2018 genomför SKMA fördjupande utbildningar för samma ungdomar, som nu går på gymnasiet. Varje utbildning sträcker sig över två helger, och de två första gruppernas första utbildningshelger ägde

Fördjupande ungdoms-utbildningar

rum i Stockholm i mitten av november respektive början av december. Fortbildningarna leds av SKMA:s Mathan Shastin Ravid, och under första utbildningstillfället diskuterar deltagarna bland annat fördomar och rasism i vardagen samt källkritik på nätet.

Gästföreläsare vid första utbildningstillfället är Bilan Osman och Jonathan Leman från Expo, som föreläser om afrofofi, islamofobi, rasistiska partier i Sverige samt den propaganda dessa sprider. Nästa gång grupperna träffas, i mitten av januari och början av februari, ligger fokus på nutida antisemitism och konspirationsteorier, samt hur man kan bemöta antijudiska och rasistiska påståenden och budskap. Projektet finansieras genom ett bidrag från Myndigheten för ungdoms- och civillsamhällesfrågor.

SKMA i Borlänge

SEDAN 2015 DELTAR fem skolor i Borlänge i Toleransprojektet, som syftar till att förebygga våldsbejakande extremism bland ungdomar i högstadieskolor. Arbetet är dels riktat mot en elevgrupp, men inkluderar också utbildning för lärare. Syftet är att ge pedagogerna redskap för att på olika sätt kunna arbeta demokratifrämjande i sina klassrum. Pedagogerna har bland annat efterfrågat fördjupade kunskaper i hur man samtalar med ungdomar om källkritik. 22/11 bjöds därför SKMA:s Mathan Shastin Ravid in för att hålla en föreläsning om ämnet.

Mathan, som leder kommitténs ungdomsutbildningar, delade med sig av sina tankar kring och erfarenheter av arbete i klassrumsmiljö. Bland annat betonade han värdet av att hitta för ungdomar "enkla", relevanta och intressanta ingångar till ämnet, samt vikten av att som lärare och pedagog vara väl inläst på rasism, antisemitism och andra former av grupphat som elever ofta kommer i kontakt med, inte minst via sociala medier. Han gav även tips och råd om övningar och diskussionsfrågor att utgå ifrån i undervisningen. Sammanlagt deltog ca 200 lärare.

Mathan Shastin Ravid föreläser.

Möte med demokratiministern

I **regeringsförklaringen** den 12/9 tillkännagav statsminister Stefan Löfven bland annat att regeringen ämnar kraftsamla mot rasism och hatbrott i en ny nationell handlingsplan. Enligt Löfven inkluderar det ett återinförande av stödet till "hågkomstresor", det vill säga

studieresor för skolungdomar till Förintelsens platser.

Som ett led i detta bjöds SKMA den 13/11 in till ett samtal med kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke om kommitténs erfarenheter av och tankar kring sådana studieresor. SKMA har i ca 20 år

arrangerat studieresor till Förintelsens platser, och genomförde 2014-2016 en stor utbildningsåtgärning med stöd av den förra regeringen (se artikeln ovan).

Under mötet med Bah Kuhnke betonade SKMA vikten av att studieresor ingår i längre utbildningar med omfattande

förberedelser och fördjupande efterarbete. Dessutom poängterades att lärarna från de berörda skolorna bör få extra utbildning i hur man undervisar om Förintelsen och antisemitism för att på bästa sätt kunna fortsätta det viktiga arbetet med eleverna på skolorna efter resan.

Värmdös Demokratiambassadörer besökte Förintelsens platser

SKMA berättade i förra nyhetsbrevet om ett samarbetsprojekt med "Ung i Värmdö - Ett demokratiprojekt med historien, samtiden och framtiden som utgångspunkt!" Den 26-31 oktober var det dags för en intensiv studieresa arrangerad

av SKMA till några av Förintelsens platser i Polen. Här skriver FRIDA JONSSON, kommunikatör vid Värmdö kommun, om projektet och förmedlar några av ungdomarnas reflektioner efter resan.

Flera forskningsrapporter vittnar om ungas sviktande tilltro till demokratin. Samtidigt har antisemitiska och rasistiska strömningar och värderingar på nytt etablerat sig i Sverige, Europa och västvärlden. Därför behöver vi stärka ungdomars tilltro till ett demokratiskt samhälle.

Men för att stärka värderingar kring mänskliga rättigheter och allas lika värde behöver vi också jobba aktivt med att lära av historien. Därför startades ett samarbete mellan Ung i Värmdö (Fritidsgårdarna och ungdomsdialog i Värmdö kommun) och Svenska kommittén mot antisemitism (SKMA) med syfte att utbilda Värmdös Demokratiambassadörer. Målet med projektet är att ungdomarna genom föreläsningar och öppna samtal kring ämnen som antisemitism, rasism, mänskliga rättigheter och alla människors lika värde ska fördjupa sina kunskaper om demokrati och i sin tur dela med sig av dessa kunskaper till andra unga i Värmdö.

Tillsammans med utbildningen kring Förintelsen, studieresan till Krakow och koncentrations- och förintelselägret Auschwitz vill Värmdö kommun öka deltagarnas förmåga att våga agera mot rasistiska och fördomsfulla attityder och diskriminering i sin omgivning.

Samarbetet med SKMA startade med förberedande samtal, föreläsningar och seminarier kring antisemitism och rasism, liksom en genomgång av Förintelsens faser. Under studieresan, som leddes av Lena Jersenius, belystes Förintelsens historiska skeende genom personliga berättelser, vittnesmål och dokumentation kopplade till autentiska platser i och omkring Krakow.

Här några reflektioner som ungdomar gjorde under och efter studieresan:

"Det är viktigt att tänka på att det som händer under andra världskriget ökade successivt. När Hitler kom till makten i Tyskland visste ingen hur stort detta skulle bli. Det känns viktigt att tänka på att det som händer i dag, där nazister demonstrerar på gatorna, också kan eskalera och växa sig starkare. Det måste förhindras! Likaså ser man i dag diktaturer runt om i världen där förtryck av människor växer och blir större." – Linnea, Daniel och Nobel

Två små delar av muren som omgärdade gettoto i Krakow har bevarats. Muren var formad som judiska gravstenar.

I Auschwitz finns "Book of Names" som rymmer över 4 miljoner namn på judar som döddes under Förintelsen.

"De verkade inte ha känslor, de som dödade. Det är så svårt att förstå hur de kunde göra så här. Vi människor har en sak gemensamt även om vi är vita, svarta, bruna, muslimer, kristna, judar, och det är ett hjärta. Man måste våga säga vad man tycker, våga tänka själv, sätta sig in i andra människors situation och inte falla för grupptricket. Det får inte bli vi och dem!" – Hannes, Marwan och Olivia

"'Arbete ger frihet' står det vid porten till lägret. Men det stämde inte. Fångarna var bara siffror, nazisterna lurade dem, de fick inte alls arbeta tills de var fria. Det finns grupper i dagens samhälle som liknar nazister, t.ex. islamiska staten, där de sprider rykten om att andra människor inte är något värda, och de dödar människor bara för att de är annorlunda och för att de vill ha makt." – Emelie, Yasan och Anna

"Jag ångrar inte att jag åkte till Polen även om det var tufft. Det är en erfarenhet som har fastnat inom mig. Jag har haft tur. Jag har flytt från Asien till Europa och är tacksam för att jag fått ett nytt liv i Sverige. Jag har upplevt känslan av att vara rädd för att dö. Nu vill jag göra något för andra ungdomar." – Marwan

Under våren 2018 kommer Demokratiambassadörerna att genomföra en fotoutställning samt vara delaktiga i en demokrativecka med föreläsningar, workshops och utställningar där de kommer att kunna dela med sig av sina kunskaper till andra ungdomar i Värmdö.

Frida Jonsson

Kommunikatör vid Värmdö kommun

Kalendarium

ELEV- OCH STUDIERESOR

JANUARI-MARS

Under januari-mars leder Ronny Juhlin tre elevresor till Krakow, Auschwitz och Rabka med sammanlagt cirka 75 ungdomar och vuxna från Kärrtorps gymnasium och Fellingsbro folkhögskola. 22-26 mars leder Ewa Andersson en elevresa med ca 40 ungdomar och vuxna från Stadsöskolan i Luleå och Sörböleskolan i Skellefteå.

UTBILDNINGAR OCH SEMINARIER

DECEMBER

I samarbete med amerikanska USC Shoah Foundation kommer SKMA ta fram ett material om nutida antisemitism i Sverige. Det är en del av projektet Countering Anti-Semitism Through Testimony (CAT), som utgår ifrån intervjuer med personer som själva drabbats av antisemitism men också med forskare och personer som arbetar anti-rasistiskt. Under december månad genom-

förs tre intervjuer med Bilan Osman, Henrik Bachner och Rebecca Gellert. Fler intervjuer kommer att genomföras under våren 2018.

JANUARI-MARS

12-14 januari, 2-4 februari samt 16-18 mars arrangerar SKMA ungdomsutbildningar i Stockholm om nutida antisemitism och fördomar. Deltagarna är gymnasieelever från olika skolor runt om i landet som tidigare deltagit i SKMA:s stora regeringsstödda utbildnings-satsning 2014-2016, som inkluderade studieresor till Förintelsens platser i Polen. Utbildningarna leds av SKMA:s Mathan Shastin Ravid, gästföreläsare är Bilan Osman och Jonathan Leman från Expo, Mirelle Gyllenbäck, samordnare för romsk inkludering på Länsstyrelsen i Stockholm, samt Samuel Nudel, 2015 års Elsa-pristagare. Projektet finansieras genom ett bidrag från Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor.

VÅREN

Under början av 2018 kommer SKMA:s

Mathan Shastin Ravid att besöka bland annat Mjölby gymnasium, Risbroskolan i Fagersta, Paidea, det europeiska institutet för judiska studier i Sverige, samt Nyströmska skolan i Söderköping för att föreläsa om antisemitism, konspirationsteorier och källkritik.

MÖTEN OCH ARRANGEMANG

25 OCH 28 JANUARI

25 och 28 januari besöker SKMA:s ordförande Svante Weyler Kulturhuset i Borås respektive Judiska församlingen och stadsbiblioteket i Malmö för att tala om Novemberpogromen 1938 och nutida antisemitism.

27 JANUARI

Den 27 januari, Förintelsens minnesdag, arrangerar SKMA i samarbete med Judiska församlingen, Föreningen Förintelsens Överlevande och Judiska museet en ceremoni i Stockholms stora synagoga till minne av Förintelsens offer.

Stöd SKMA:s arbete mot antisemitism!
Swisha ditt bidrag på nummer 123 288 68 93

Det går också bra att använda plusgiro 30 129-1 eller bankgiro 861-6112

Läs mer på skma.se eller ring 08 667 60 90

Mentorerna som erbjuder enskilda gratis mentorskap och coaching!

- Är du i början eller mitt i yrkeslivet och känner att du "fastnat" eller är osäker på hur du skall gå vidare?
- Har du ett arbetsrelaterat dilemma som medarbetare eller i ledarposition som du vill få hjälp att lösa?
- Går det bra för dig på alla sätt men du vill få perspektiv och input?

Vi har nästan 100 års gemensam erfarenhet och kunskaper från arbetslivet samt ett mycket brett nätverk inom alla områden.

Vårt mål är att ge dig bästa möjliga professionella och insiktsfulla förhållningssätt i det du gör.

Ring oss så berättar vi hur detta skulle kunna förändra ditt arbetsliv.

Henrik Raber
070 6112701

Stefan Levy
070 6308787

Mentorerna stöder Svenska kommitténs (SKMA:s) arbete mot antisemitism.
- Vi uppskattar om du stöder SKMA med ett bidrag.

Vill du ha någon som tillvaratar våra judiska intressen imorgon?

Bli då medlem i en Judisk församling idag!

De judiska församlingarna har som uppgift att möjliggöra ett judiskt liv idag – och för våra barn och barnbarn imorgon.

Vi har ett stort utbud och representerar våra medlemmar i många olika frågor, både i media och gentemot statsmakten.

Du behövs NU för att vi skall kunna fortsätta vår viktiga verksamhet.

Bli medlem i en församling nära dig!

Judiska Församlingen
Göteborg
www.judisaforsamlingen.se

Judiska Församlingen
i Stockholm
www.jfsc.se

JUDISKA
FÖRSAMLINGEN
MÅLMÖ
www.jfm.se

Judiska Församlingen
Nordvästra Skåne
Helsingborg
info@jfn.se

De judiska församlingarna är förenade i Judiska Centralrådet i Sverige

JUDISKA CENTRALRÅDET I SVERIGE
THE OFFICIAL COUNCIL OF SWEDISH JEWISH COMMUNITIES

CREATIVE
meetings

PAUL LOESER & CO AB

**OTROLIGT LÄTTA RESVÄSKOR
TILL GROSSISTPRISER**

NYHET - PRESENTREKLAM
Vid köp av resväska med hänvisning till denna annons lämnas bidrag till SKMA.

Mycket välkommer till www.resvaskor.com
eller butiken på Karlavägen 73
Hälsningar Peter Loeser

Box 27027, 102 51 Stockholm • 08/ 661 67 33
palos@swipnet.se • www.resvaskor.com

SUSANNE EINHORN

BLI EN BÄTTRE SÄLJARE

Det goda kundmötet börjar alltid med dig själv, och ingenting är så bra för lönsamheten som kunniga och passionerade medarbetare. Helt enkelt för att engagemang smittar och ger ännu nöjdare kunder. Service och ett gott kundbemötande är därför butikens viktigaste kärnverksamhet.

*Säljexperten **Susanne Einhorn** senaste bok kretsar kring just detta och vänder sig till alla som arbetar inom detaljhandeln, från säljare till butikschef.*

U//S susanne einhorn

+46 708763300 susanne.einhorn@telia.com www.unitedsales.se

WONNA I DE JONG

FASTIGHETER

Vi är ett familjeägt företag, som drivs av Wonna I de Jong Schaefer, hennes son Alexander Östling och hennes sonhustru Noriko Östling.

Vi äger, förvaltar och förädlar över 1250 lägenheter och 200 kommersiella lokaler.

Långsiktigheten är nyckelordet i företagets förvaltning, därför fokuserar vi mycket på klimat- och energifrågor, materialval, säkerhet, hälsomiljö och social integration.

Vi är långsiktiga hyresvärdar, vilket skapar trygghet för våra hyresgäster.

**Vi expanderar ständigt och är beredda att göra nya fastighetsaffärer.
Välkommen att kontakta oss!**

www.wonnafast.se

mail@wonnafast.se

+46 722 511 200

Investering i Kunskap AB Strategikonsulting & Investeringar

Box 5216, 102 45 Stockholm
Tel 08-670 65 00

MANA RE

JOSSEBELL AB

Jamfa AB

B O R Å S

Willy Silberstein AB erbjuder

- Medieträning: du blir vassare och tydligare i media efter en träning med Willy Silberstein, dina chanser att nå ut förbättras avsevärt.
- Moderatorsuppdrag: Willy Silberstein lovar ett högt tempo och tydliga besked som moderator vid debatter eller utfrågningar.

Så här sade f.d. näringsministern om Willy Silberstein som moderator:

”Willy Silberstein kan få en debatt att lyfta. Han ställer vassa frågor, håller högt tempo och ger sig inte förrän han fått svar. Det gör en debatt informativ och underhållande.”

Björn Rosengren, f.d. näringsminister

Willy Silberstein,
070 606 26 00
willy@silbersteinab.se

Media

Frenkel

STÖTTAR ARBETET
MOT ANTISEMITISM

Välkommen till IPU

Utveckling genom insikt.

Beteende, drivkrafter och EQ.

Analysverktyg
i framkant
för
individutveckling
och
grupputveckling

www.ipu1973.se

 IPU | Institutet för
Personlig Utveckling

svenska | mot kommittén | antisemitism

BILDAD I ENLIGHET MED NANSEN-KOMMITTÉNS DEKLARATION, OSLO 1983

- är en ideell, religiöst och politiskt obunden organisation, som har till ändamål att förebygga och motverka antisemitism och rasism.
- bedriver en varierad, rikstäckande verksamhet.
- informerar politiker, myndigheter och media om rasism och antisemitism.
- samarbetar med utländska organisationer, universitet och forskningsinstitut i frågor som rör antisemitism och rasism.
- samarbetar med skolor, studieförbund, folkhögskolor, liksom med andra svenska demokratiska antirasistiska organisationer. Vi samarbetar även med Forum för levande historia.
- bedriver ett långsiktigt arbete för att bredda och fördjupa kunskaperna om antisemitism, rasism och Förintelsen inom skolan. Ett led i detta projekt är arrangerandet av seminarier över hela landet för lärare, liksom årliga utbildningsresor till forsknings- och utbildningsinstitut i Polen och Baltikum.
- producerar och distribuerar skrifter och annat undervisningsmaterial om Förintelsen, antisemitism, rasism och nazism.
- ger ut ett nyhetsbrev som skickas till kommitténs medlemmar, lärarnätverk och opinionsbildare.

STÖD SVENSKA KOMMITTÉN MOT ANTISEMITISM
PLUSGIRO 30 1 29-1, BANKGIRO 861-6112, SWISH 123 288 6893

SKMA|SVENSKA KOMMITTÉN MOT ANTISEMITISM
ANSVARIG UTGIVARE: WILLY SILBERSTEIN
REDAKTÖR: HENRIK BACHNER
LAYOUT: KARL GABOR

BOX 22330, 104 22 STOCKHOLM, SWEDEN | TEL +46(0)8 667 60 90 | FAX +46(0)8 652 60 90
E-POST INFO@SKMA.SE | WWW.SKMA.SE | PLUSGIRO 30 1 29-1 | BANKGIRO: 861-6112 | SWISH 123 288 6893

Artiklar i Nyhetsbrevet som ej författats av SKMA:s ordförande eller SKMA representerar inte nödvändigtvis SKMA:s åsikter.